

آیین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش (مصوب ۱۳۸۱/۴/۱۶ و اصلاحات بعدی)

فصل اول - کلیات

ماده ۱: در این آیین‌نامه عنوان «قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵» به اختصار «قانون» نامیده می‌شود.

ماده ۲: مقصود از عبارت «شورا» در این آیین‌نامه، شوراهای اسلامی «روستا و بخش» می‌باشد.

ماده ۳ (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): اولین جلسه رسمی شوراها در همان تاریخ مذکور در ماده ۳ قانون تشکیل خواهد شد.

تبصره (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): چنانچه به استناد مواد ۳۱، ۸۴، ۸۳، قانون، انتخابات میان‌دوره‌ای برگزار شود فعالیت شورای تشکیل شده برای باقیمانده همان دوره خواهد بود.

ماده ۴: تعداد اعضای علی‌البدل شوراها، موضوع ماده (۸) قانون، به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱: شوراهای دارای ۳ نفر عضو اصلی، ۲ نفر

۲: شوراهای دارای ۵ نفر عضو اصلی، ۳ نفر

ماده ۵: هر یک از روستاها و بخش‌های ماده (۱۲) قانون به عنوان یک حوزه انتخابیه محسوب می‌شود. تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۸۵/۷/۸): انتخابات هر تیره از عشایر کوچ رو کشور موضوع ماده (۶۸) مکرر قانون عیناً مطابق انتخابات شورای اسلامی روستا برگزار خواهد شد.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۸۵/۷/۸): در اجرای تبصره ماده (۷) قانون، مرکز آمار ایران موظف است جمعیت هر روستا را طبق آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن به وزارت کشور اعلام نماید. و در صورت نبود کد سرشماری برای هر روستا و یا فقدان آمار جمعیتی حسب درخواست وزارت کشور، نسبت به تعیین جمعیت روستایی ذی‌ربط اقدام نماید.

ماده ۶: در صورتی که انتخابات چند حوزه انتخابیه موضوع ماده (۵) این آیین‌نامه به‌طور هم‌زمان برگزار شود، به منظور حفظ استقلال انتخابات هر حوزه، کلیه اقدامات از قبیل صدور آگهی‌ها و تنظیم صورت‌جلسه‌ها برای هر یک از حوزه‌ها به صورت مستقل انجام و سوابق انتخاباتی هر حوزه جداگانه نگهداری می‌شود. تبصره (الحاقی ۱۳۸۵/۷/۸): در صورتی که هم‌زمان با برگزاری انتخابات شوراها، انتخاب دیگری نیز برگزار گردد، به تشخیص و دستور وزارت کشور یک شعبه ثبت نام و اخذ رأی و حتی‌الامکان با اعضای واحد و با صندوق‌های مجزا برای هر یک از انتخابات در نظر گرفته خواهد شد.

ماده ۷: اخذ رأی در یکی از روزهای تعطیل رسمی انجام می‌شود و مدت‌زمان آن حداقل ۸ ساعت خواهد بود. تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): مدت‌زمان اخذ رأی با تصویب و موافقت مشترک هیأت‌های اجرایی و نظارت بخش، قابل تمدید می‌باشد.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۸۵/۷/۸): در صورتی که هم‌زمان با برگزاری انتخابات شوراها، انتخابات دیگری نیز انجام گیرد، تشخیص ضرورت و تمدید اخذ رأی در یک یا چند حوزه یا سراسر کشور برعهده وزیر کشور است.

ماده ۸ (اصلاحی ۱۳۸۶/۷/۱): بخشدار موظف است در اجرای مواد (۳ و ۱۶) قانون، پس از تأیید نهایی صحت انتخابات و قطعی شدن نتیجه آن بلافاصله پس از پایان دوره قبل، از اعضای شورا دعوت می‌نماید در اولین جلسه

رسمی شورا که به ریاست مسن‌ترین عضو تشکیل می‌شود شرکت نموده و نسبت به انتخاب هیأت رئیسه شورا اقدام نماید.

ماده ۹: دهیار که از تمام مراحل برگزاری انتخابات زیر نظر بخشدار متبوع و به عنوان نماینده رسمی وی، مجری برنامه‌های انتخابات در حوزه مأموریت خود می‌باشد.

ماده ۱۰: (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸) در صورت اجرای ماده (۸) قانون مبنی بر خروج عضو یا اعضای از شورا، رئیس یا نائب رئیس شورا موظف است بلافاصله مراتب را به‌طور کتبی به اطلاع بخشدار رساند.

ماده ۱۱: بخشدار موظف است بلافاصله پس از وصول نامه شورا مبنی بر خروج اعضاء از شورا، از اعضای علی‌البدل به ترتیب بیشترین رأی برای جایگزینی اعضای خارج شده دعوت به عمل آورد. و مراتب را به شورای مربوط اعلام نماید.

ماده ۱۲: (اصلاحی ۸۲/۵/۱۵): چنانچه فردی به‌طور هم‌زمان در بیش از یک حوزه انتخابیه در انتخابات شوراها ثبت نام نماید، به دستور وزارت کشور و فرمانداران و بخشداران نام وی از فهرست داوطلبان حذف می‌شود و از آن تاریخ به مدت چهار سال از داوطلب شدن در انتخابات شوراها محروم می‌گردد.

ماده ۱۳: برای انتخاب اعضای علی‌البدل شوراها نیازی به برگ رأی یا اخذ رأی مجزا و یا مشخص نمودن اعضای علی‌البدل در برگ رأی نیست، بلکه در پایان رأی‌گیری و قرائت و شمارش آرا، دارندگان رأی به ترتیب بیشترین رأی به دست آمده و به تعداد موردنیاز به عضویت اصلی و یا علی‌البدل شوراها درمی‌آیند بنابراین رأی‌دهنده، اسامی نامزدهای موردنظر خود را حداکثر به همان تعداد اعضای اصلی شورا در برگ رأی درج می‌نماید.

ماده ۱۴: هیأت اجرایی مسؤول اجرای تبصره ذیل (۱۷) قانون می‌باشد.
تبصره: نامزدهای انتخاباتی ذی‌نفع در صورت تمایل می‌توانند در جلسه قرعه‌کشی شرکت نمایند. تاریخ و محل قرعه‌کشی باید حداقل (۲۴) ساعت قبل توسط بخشدار به منتخبین ذی‌ربط ابلاغ شود.

ماده ۱۵: (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): سرپرست بخشدار به جای بخشدار خواهد بود.

ماده ۱۶: در اجرای ماده (۴۱) قانون، نیروی انتظامی در کلیه مراحل مکلف به همکاری با مجریان انتخابات است و حسب درخواست استاندار، فرماندار و بخشدار موظف است مأمورین و امکانات خود را در اختیار آنان قرار دهد.

ماده ۱۷: در صورت توقف، ابطال و یا انحلال شورا توسط مراجع قانونی مذکور در مواد (۵۷)، (۸۱) و (۸۴) قانون، مراجع مذکور موظفند، بلافاصله مراتب توقف، ابطال، انحلال شورا را به بخشدار مربوط اعلام نمایند. شروع مهلت دو ماهه برای تجدید انتخابات از زمان وصول اعلام توقف، ابطال و یا انحلال خواهد بود.

ماده ۱۸: بخشدار موظف است به محض اطلاع از توقف، ابطال و یا انحلال شورا، مراتب را به وزارت کشور اعلام نماید.

ماده ۱۹: مجلس شورای اسلامی پیش از شروع انتخابات به استناد ماده (۵۳) قانون اعضای هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات را با ذکر سمت ایشان در هیأت، به وزارت کشور معرفی می‌نماید.

فصل دوم - هیأت اجرایی

ماده ۲۰: (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): در اجرای ماده (۸۶) قانون، وزارت کشور موظف است اعتبار موردنیاز برای پرداخت حق‌الزحمه به کلیه افرادی که در امر برگزاری انتخابات همکار می‌نمایند اعم از مشاغل آزاد، دولتی و بازنشستگان را برآورد و برای تصویب و تأمین اعتبار به هیأت وزیران پیشنهاد نماید.

ماده ۲۱ (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): بخشدار موظف است پس از وصول دستور شروع انتخابات، بر اساس ماده (۳۳) قانون به منظور تشکیل هیأت اجرایی بخش از سایر اعضای اداری هیأت دعوت به عمل آورد.

ماده ۲۲ (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): بخشدار موظف است در اجرای تبصره ماده (۳۳) قانون، به منظور تعیین معتمدان اصلی و علی‌البدل عضو هیأت اجرایی بخش، (۳۰) نفر از معتمدان اقشار مردم را انتخاب نماید.

ماده ۲۳ (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): بخشدار موظف است بلافاصله از معتمدان منتخب اعضای اداری هیأت اجرایی و هیأت نظارت به‌طور کتبی دعوت نماید. معتمدان حداکثر ظرف دو روز از تاریخ دعوت، تشکیل جلسه می‌دهند و پس از حضور حداقل دوسوم آنان (بسیست نفر از سی نفر) از بین خود ۷ نفر را به عنوان معتمدان اصلی و ۵ نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل، هیأت اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آرا انتخاب و مراتب را صورت جلسه می‌نمایند.

ماده ۲۴: بخشدار موظف است مراتب انتخاب معتمدین اصلی و علی‌البدل و تشکیل هیأت اجرایی را از طریق سلسله مراتب اداری به ستاد انتخابات کشور اعلام نماید.

ماده ۲۵: مهلت تشکیل هیأت اجرایی از زمان وصول دستور شروع انتخاب حداکثر ۵ روز می‌باشد.

ماده ۲۶: دو سوم اعضای هیأت اجرایی برای رسمیت جلسات، موضوع ماده (۳۶) قانون و تبصره (۱) ذیل آن، (۷) نفر می‌باشد.

ماده ۲۷: رؤسای هیأت‌های اجرایی و نظارت موظفند با هماهنگی لازم، فردی را که به‌طور هم‌زمان در بیش از یک هیأت، اعم از اجرایی یا نظارت عضویت دارد، در یک هیأت ابقاء و از سایر هیأت‌ها حذف نمایند.

ماده ۲۸: هیأت اجرایی موظف است در اجرای مواد (۶۲) و (۶۵) قانون هیأت نظارت بخش را در جریان مراحل و امور انتخابات قرار دهد. و یک نسخه از کلیه صورتجلسه‌ها و آگهی‌های خود را به آن هیأت تحویل نماید.

ماده ۲۹: هیأت اجرایی در مهلت مقرر و در اجرای ماده (۳۹) قانون، تشکیل جلسه می‌دهد و تعداد و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی حوزه انتخابیه را تعیین و پس از تنظیم صورت جلسه، یک نسخه آن را به بخشدار تسلیم می‌نماید.

ماده ۳۰: بخشدار موظف است بر اساس صورتجلسه دریافتی از هیأت اجرایی آگهی انتخابات حاوی تاریخ اخذ رأی، ساعات اخذ رأی، شرایط انتخاب‌کنندگان، جرایم و تخلفات و مقررات جزایی و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی را تنظیم و در موعد مقرر برای اطلاع عموم در حوزه انتخابیه منتشر نماید.

ماده ۳۱: بخشدار موظف است در اجرای ماده (۴۰) قانون، پس از وصول اسامی اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی نسبت به صدور احکام آنان اقدام نماید.

تبصره (الحاقی ۱۳۸۵/۷/۸): به منظور جلوگیری از هرگونه خلل در برگزاری برنامه‌های روز ثبت نام و اخذ رأی، هیأت اجرایی موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که در صورت عدم حضور هر یک از اعضای شعبه، بلافاصله فرد جایگزین به محل شعبه اعزام گردد.

ماده ۳۲: بخشدار موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که یک روز قبل از روز اخذ رأی، محل شعبه و یا شعبه ثبت نام و اخذ رأی آماده شود.

ماده ۳۳ (اصلاحی ۸۵/۷/۸): بخشدار موظف است برای هر یک از شعب ثبت نام و اخذ رأی یک نفر نماینده که باید حتی‌الامکان از کارمندان دولت باشد از طرف خود تعیین و نسبت به صدور حکم آنان اقدام نماید و برای

تحويل گرفتن صندوق و تعرفه و برگ رأی و سایر وسایل و لوازم انتخاباتی با تعیین تاریخ و محل مراجعه، از ایشان به اعضای شعبه برای شرکت در جلسه توجیهی دعوت به عمل آورد.

تبصره (الحاقی ۸۵/۷/۸): به منظور جلوگیری از هرگونه خلل در برگزاری برنامه‌های روز ثبت نام و اخذ رأی، بخشدار موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که در صورت عدم حضور هر یک از نمایندگان خود، بلافاصله فرد یا افرادی جایگزین را به محل شعبه اعزام نماید.

ماده ۳۴ (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸) هیأت اجرایی موظف است پس از حضور نمایندگان بخشدار و اعضای شعب در جلسه توجیهی برنامه ثبت نام و اخذ رأی و قرائت و شمارش آرا و سایر آموزش‌های لازم، صندوق اخذ رأی و تعرفه و برگ رأی و مهر انتخابات و سایر وسایل موردنیاز را به نمایندگان بخشدار تحويل دهد. هیأت اجرایی موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا شعب ثبت نام و اخذ رأی حداقل یک ساعت قبل از شروع اخذ رأی آماده به کار شود و مسؤولان شعبه در محل حاضر باشند.

تبصره: نمایندگان بخشدار موظفند پس از حضور در محل ثبت نام و اخذ رأی صندوق و تعرفه و برگه‌های رأی و سایر وسایل و لوازم موردنیاز را در اختیار رئیس شعبه قرار دهند.

ماده ۳۵: در صورت تعیین و معرفی کتبی ناظر برای هر یک از شعب ثبت نام و اخذ رأی از طرف هیأت نظارت بخش، بخشدار موظف است نسبت به اعزام وی به نحوی که قبل از شروع اخذ رأی در محل شعبه حضور داشته باشد، اقدام نماید.

ماده ۳۶: بخشدار موظف است برای حفاظت شعبه ثبت نام و اخذ رأی با همکاری و هماهنگی نیروی انتظامی به تعداد لازم و حداکثر تا سه نفر از مأموران مذکور انتخاب و ضمن صدور ابلاغ نامبردگان آنان را به همراه نمایندگان خود و ناظر و اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی به محل اعزام نماید.

فصل سوم - هیأت‌های نظارت

ماده ۳۷: در اجرای ماده (۵۳) و به استناد ماده (۷۳) قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ به منظور نظارت بر امر انتخابات شوراهای مرکزی نظارت بر امر انتخابات شوراهای اسلامی کشوری متشکل از سه نفر از اعضای کمیسیون شوراهای و امور داخلی و دو نفر از اعضای کمیسیون اصل (۹۰) به انتخاب مجلس شورای اسلامی تشکیل می‌شود.

تبصره: در صورتی که به تعداد لازم از کمیسیون‌های مزبور داوطلب نباشد، مجلس از میان سایر نمایندگان داوطلب (۵) نفر را انتخاب می‌نماید.

ماده ۳۸: در اجرای ماده (۵۳) قانون و به استناد ماده (۷۴) قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ به منظور نظارت در امر انتخابات شوراهای اسلامی کشوری در هر استان، هیأت نظارت استان از سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی آن استان به تعیین هیأت مرکزی نظارت تشکیل می‌شود. هیأت مرکزی نظارت پس از تعیین اعضای هیأت نظارت استان، اسامی آنان را به ستاد انتخابات استان مربوط و ستاد انتخابات کشور اعلام می‌نماید.

تبصره: در هر استانی که تعداد نمایندگان آن از سه نفر کمتر باشد و یا به حدنصاب از آن استان داوطلب نباشد تعیین بقیه اعضاء از بین نمایندگان استان‌های مجاور با هیأت مرکزی نظارت می‌باشد.

ماده ۳۹: ستاد انتخابات استان پس از وصول اسامی اعضاء هیأت نظارت استان، اسامی نامبردگان را به فرمانداری‌های تابع اعلام می‌نماید.

ماده ۴۰: هیأت نظارت استان در هر شهرستان، هیأت نظارت شهرستان در انتخابات شوراهای اسلامی کشوری را مرکب از ۵ نفر از معتمدان محل تشکیل می‌دهد و اسامی آنان را به فرمانداری ذی‌ربط و ستاد انتخابات استان اعلام می‌نماید.

ماده ۴۱: فرمانداری مکلف است پس از وصول اسامی اعضای هیأت نظارت شهرستان، اسامی نامبردگان را به بخشداری‌های تابع اعلام نماید.

ماده ۴۲: هیأت نظارت شهرستان برای هر بخش، هیأت نظارت بخش مرکب از سه نفر از معتمدین محلی برای نظارت بر انتخابات بخش تشکیل می‌شود. و اسامی آنان را به بخشداری مربوط و فرمانداری محل اعلام می‌نماید. تبصره: اقدامات هیأت نظارت شهرستان در خصوص تعیین اعضای هیأت نظارت بخش، نافی اختیارات هیأت مرکزی نظارت و هیأت نظارت استان در این مورد نخواهد بود.

ماده ۴۳: هیأت نظارت بخش می‌تواند برای شعبه ثبت نام و اخذ رأی ناظر تعیین حداکثر تا یک روز مانده به روز اخذ رأی به بخشدار معرفی نماید.

ماده ۴۴: شرکت اعضای هیأت نظارت بخش در جلسات هیأت اجرایی به منظور نظارت بر صحت برگزاری انتخابات می‌باشد و عدم حضور آنان در جلسات و یا خودداری از امضای صورتجلسات مانع از ادامه کار انتخابات نخواهد بود.

ماده ۴۵: هیأت نظارت در چارچوب قانون و آیین‌نامه اجرایی تنها ناظر بر اجرای صحیح قانون می‌باشند و حق دخالت در امور اجرایی انتخابات را ندارند.

فصل چهارم - اعلام داوطلب، بررسی سوابق و رسیدگی به صلاحیت داوطلبان

ماده ۴۶ (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸): بخشدار موظف است پس از وصول دستور شروع انتخابات آگهی ثبت نام از داوطلبان، حاوی تاریخ شروع و خاتمه ثبت نام، محل ثبت نام و شرایط انتخاب شونده‌گان و مدارک موردنیاز شامل اصل شناسنامه عکس‌دار، دو نسخه تصویر کلیه صفحات شناسنامه اصل و تصویر کارت پایان خدمت و یا مدرکی دال بر مشخص بودن وضعیت خدمت وظیفه عمومی و چهار قطعه عکس جدید ۴*۳ منتشر نماید و ظرف مهلت مقرر از داوطلبان عضویت در شوراها ثبت نام به عمل آورد.

تبصره (الحاقی ۱۳۸۵/۷/۸): در صورتی که تعداد داوطلبان برای تشکیل شورا کمتر یا برابر با تعداد اعضای اصلی باشد انتخابات برگزار نخواهد شد.

ماده ۴۷: بخشدار می‌تواند با صدور حکم کتبی مسؤولان یا مسئولانی از بین کارمندان بخشداری را برای ثبت نام از داوطلبان عضویت در شوراها تعیین نماید.

ماده ۴۸: داوطلبان عضویت در شوراها در مهلت مقرر با مراجعه به بخشداری و آرایه مدارک موردنیاز شخصاً پرسشنامه اعلام داوطلبی را در حضور مسؤول ثبت نام تکمیل می‌نماید. مسؤول ثبت نام پس از دریافت و تطبیق مشخصات سجلی داوطلب با اصل شناسنامه، رسید مدارک و پرسشنامه را به وی تسلیم می‌نماید.

ماده ۴۹: هیأت اجرایی بلافاصله پس از تشکیل، مقدمات رسیدگی به صلاحیت داوطلبان را فراهم می‌نماید.

ماده ۵۰ (اصلاحی ۸۵/۷/۸): بخشدار موظف است در اجرای تبصره (۱) ذیل ماده (۴۶) قانون، در پایان هر روز اسامی و مشخصات داوطلبانی را که توسط هیأت اجرایی مظنون تشخیص داده شده‌اند به منظور بررسی سوابق آنان را به‌طور کتبی به بخشدار اعلام نمایند.

تبصره ۱ (اصلاحی ۸/۷/۸۵): مراجع مذکور در ماده (۴۶) قانون موظفند کلیه اطلاعات و سوابق ذی‌ربط داوطلبان استعلام شده را کتباً به هیأت اجرایی اعلام نمایند.

تبصره ۲ (الحاقی ۸/۷/۱۳۸۵): عدم ارسال هرگونه پاسخ توسط مراجع مذکور در ماده (۴۶) قانون در مهلت مقرر به منزله فقدان سوابق سوء داوطلبان در آن مراجع محسوب می‌گردد.

ماده ۵۱: مراجع مذکور در ماده (۴۶) قانون موظفند در اجرای تبصره (۲) ذیل همان ماده حداکثر ظرف مدت ده روز پس از وصول اسامی و مشخصات هریک از داوطلبان، نتیجه بررسی‌های انجام شده در خصوص سوابق آنان را به‌طور کتبی به بخشدار اعلام نمایند، در مورد بند (الف) ماده (۲۹) قانون، نظر مراجع ذی‌صلاح که لازم‌الاتباع است کفایت می‌کند.

ماده ۵۲: بخشدار موظف است به محض وصول اطلاعات لازم در باره سوابق هر یک از داوطلبان جلسات هیأت اجرایی را تشکیل دهد و حداکثر ظرف مدت ۷ روز پس از وصول سوابق هر یک از داوطلبان را با رعایت کامل متن ماده (۴۹) قانون به صلاحیت آنان رسیدگی و نتیجه را صورت جلسه نماید و بلافاصله یک نسخه از هر یک از صورت جلسه تنظیمی را به هیأت نظارت بخش ارسال نماید.

تبصره: مهلت رسیدگی به صلاحیت آن دسته از داوطلبان عضویت در شورای اسلامی روستا که در مظان اتهام قرار نداشته‌اند و سوابق آنان از مراجع مذکور در ماده (۴۶) قانون استعلام نشده است نیز حداکثر ۷ روز پس از پایان مهلت (۱۰) روزه مراجع یاد شده می‌باشد.

ماده ۵۳: هیأت نظارت بخش پس از وصول جلسات رسیدگی به صلاحیت داوطلبان، به استناد ماده (۴۸) قانون موظف است حداکثر ظرف مدت (۷) روز از وصول هر یک از صورت جلسات، نظریه خود را مبنی بر تأیید یا رد صلاحیت آن دسته از داوطلبان که صلاحیت آن‌ها توسط هیأت اجرایی رد شده است به صورت کتبی به بخشدار اعلام نماید.

تبصره (الحاقی ۸/۷/۸۵): چنانچه هیأت نظارت بخش درباره داوطلب یا داوطلبان ذکور نظر خود را در مهلت مقرر اعلام ننماید نظر هیأت اجرایی ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۵۴: بخشدار موظف است پس از وصول نظریه هیأت نظارت بخش مبنی بر تأیید یا رد تصمیمات هیأت اداری بخش در خصوص بررسی صلاحیت داوطلبان و همچنین با رعایت قسمت اخیر ماده (۴۸) قانون، مبنی بر ملاک عمل بودن نظر هیأت اجرایی پس از پایان مهلت تعیین شده برای هیأت نظارت، بلافاصله مراتب تأیید یا رد صلاحیت هر یک از داوطلبان را به‌طور کتبی به داوطلب تأیید شده یا رد شده ذی‌ربط اعلام نماید.

تبصره: داوطلبان رد صلاحیت شده ظرف چهار روز پس از دریافت نظریه هیأت اجرایی به استناد تبصره ۱ ماده (۵۰) قانون می‌توانند ضمن درخواست رد صلاحیت خود شکایت خود را به هیأت نظارت شهرستان تسلیم نمایند.

ماده ۵۵: هیأت نظارت شهرستان موظف است ظرف مهلت مقرر در تبصره (۳) ماده (۵۰) قانون نظر خود را در خصوص تأیید یا رد صلاحیت آن دسته از داوطلبانی که صلاحیتشان در هیأت اجرایی رد شده است و شاکی بوده‌اند را با تنظیم صورت جلسه به ضمیمه نامه رسمی به هیأت اجرایی بخش ارسال نماید.

تبصره ۱ (اصلاحی ۸/۷/۱۳۸۵): چنانچه در مهلت مقرر هیچ‌گونه شکایتی از حوزه انتخابیه حاصل نشد، مراتب صورت جلسه و به همان نحو عمل خواهد شد.

تبصره ۲ (الحاقی ۸/۷/۱۳۸۵): رعایت قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف - مصوب ۱۳۷۸ - در خصوص بررسی صلاحیت داوطلبان در ابلاغ موارد رد صلاحیت به داوطلبان ذی‌ربط الزامی است.

ماده ۵۶: هیأت اجرایی بخش موظف است پس از وصول صورتجلسه رسیدگی به شکایت داوطلبان رد صلاحیت شده، از هیأت نظارت شهرستان، بلافاصله مراتب را به منظور انتشار آگهی اسامی نامزدهای انتخابی به بخشدار اعلام نماید.

ماده ۵۷: بخشدار موظف است پس از وصول نظریه هیأت نظارت شهرستان آگهی اسامی نامزدهای انتخابی را حداکثر ظرف سه روز تهیه و ۸ روز قبل از روز اخذ رأی به منظور اطلاع اهالی حوزه انتخابی در حوزه مذکور منتشر نماید.

ماده ۵۸: در اجرای ماده (۲۴) قانون نامزدهای انتخاباتی در صورت تمایل به داشتن نماینده در محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی موظفند حداکثر تا سه روز قبل از روز اخذ رأی اسامی و مشخصات و یک قطعه عکس نمایندگان خود را به هیأت اجرایی تسلیم نمایند.

ماده ۵۹: هیأت اجرایی موظف است برای نمایندگان نامزدهای انتخاباتی معرفی نامه و یا کارت شناسایی صادر و به ناظر ذی ربط تحویل نماید.

ماده ۶۰: شکایات و اعتراضات نمایندگان نامزدهای انتخاباتی از طریق نامزدهای مربوط جمع آوری و با امضای وی به هیأت‌های اجرایی و نظارت بخش تسلیم خواهد شد.

ماده ۶۱: تدارکات و تأمین احتیاجات مورد تقاضای هر یک از نمایندگان نامزدها به عهده نامزد معرفی کننده خواهد بود.

فصل پنجم - تبلیغات

ماده ۶۲: مدت فعالیت تبلیغات انتخاباتی برای کلیه نامزدها یکسان است و هشت روز قبل از روز اخذ رأی آغاز می‌گردد و تا (۲۴) ساعت قبل از روز اخذ رأی ادامه خواهد داشت.

ماده ۶۳: (اصلاحی ۱۳۸۵/۷/۸) در فعالیت‌های تبلیغاتی انتخاباتی، انجام امور ذیل ممنوع است و مرتکبین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند:

۱ - نوشتن و یا اظهار مطالب خلاف واقع.
۲ - دیوان‌نویسی، راه‌اندازی کاروان‌های تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار خارج از محل سخنرانی و یا ستاد تبلیغاتی انتخاباتی.

۳ - اظهار نظر شخصیت‌ها در تأیید نامزدها با ذکر عنوان و مسؤولیت آن‌ها.

۴ - استفاده از صداوسیما و میز خطابه نماز جمعه و یا هر وسیله دیگری که جنبه رسمی و دولتی دارد.

۵ - فعالیت انتخاباتی کارمندان در ساعات اداری.

۶ - استفاده از وسایل و امکانات وزارتخانه‌ها و ادارات، شرکت‌های دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها و شرکت‌ها و سازمان‌های وابسته به آن‌ها و نهادها و مؤسساتی که از بودجه عمومی (به هر میزان) استفاده می‌کنند و همچنین در اختیار گذاشتن وسایل و امکانات مزبور.

۷ - فعالیت تبلیغاتی مجریان و ناظران انتخابات برای ناظران انتخاباتی در قلمرو مسؤولیت خود.

۸ - الصاق هرگونه آثار تبلیغاتی نامزدها بر روی علایم راهنمایی و رانندگی، تابلوی بیمارستان‌ها، تابلوی مدارس و سایر مؤسسات آموزشی و تابلوهای منصوبه در معابر عمومی توسط بخش دولتی و وابسته به دولت و همچنین تأسیسات عمومی و دولتی و صندوق‌های پست، باجه‌های تلفن، پست‌های برق و تلفن، تابلوها املاک بخش خصوصی (مگر با رضایت مالکان یا متصرفان) به هرگونه تابلوی راهنمایی.

مأموران انتظامی در صورت مشاهده چنین مواردی متخلفان را جلب و به منظور تعقیب قانونی به مقامات قضایی تحویل می‌نماید. بخش‌داری‌ها موظفند با استفاده از امکانات محلی نسبت به امحای چنین اوراقی اقدام نمایند.

۹ - تبلیغ علیه نامزدها و هرگونه هتک حرمت و حیثیت آن‌ها.

۱۰ - پاره یا معدوم نمودن عکس و آثار تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی در مدت و زمان قانونی تبلیغات که در محل‌های مجاز الصاق شده و یا نصب شده باشد.

۱۱ - انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی تحت عنوان داوطلبی خارج از مهلت قانونی تبلیغات.

تبصره ۱: درجات تحصیلی و سوابق خدمات و فعالیت‌های مورد ادعا در آثار تبلیغاتی باید مستند به مدارکی باشد که در صورت نیاز هیأت اجرایی ارایه آن‌ها امکان‌پذیر باشد.

تبصره ۲: استفاده از امکانات تبلیغی مؤسساتی که به نحوی از بودجه عمومی استفاده می‌کنند ولی با رعایت ضوابط و انعقاد قرارداد و اخذ وجه از اشخاص حقیقی و حقوقی برای آن‌ها کارهای تبلیغاتی انجام می‌دهند. (مثل نشریات وابسته به دولت)، در تبلیغات انتخاباتی بلامانع است.

تبصره ۳ (الحاقی ۸/۷/۸۵): استفاده از اماکن دولتی و عمومی مشروط به اخذ مجوز از مقامات ذی‌صلاح و پرداخت هزینه برابر برای تمامی نامزدها و طرفداران آنان بلامانع است.

تبصره ۴ (الحاقی ۸/۷/۸۵): بخش‌داری‌ها می‌توانند با استفاده از امکانات محلی، محل‌های مناسبی اعم از ثابت یا سیار برای الصاق یا ارایه آثار تبلیغاتی نامزدها تعیین نماید و در صورت لزوم هزینه لازم را از آنان اخذ نماید.

تبصره ۵ (الحاقی ۸/۷/۱۳۸۵): استفاده از هرگونه آثار تبلیغاتی نامزدها و طرفداران آنان اعم از کاغذی، پارچه‌ای، مقوایی، فلزی، و یا هر جنس دیگر با ابعاد بیشتر از ۷۰×۱۰۰ سانتیمتر ممنوع است.

تبصره ۶ (الحاقی ۸/۷/۱۳۸۵): شرکت پست در چارچوب اساسنامه خود فقط می‌تواند در امر توزیع آثار تبلیغاتی نامزدها اقدام نماید.

ماده ۶۴ (اصلاحی ۸/۷/۱۳۸۵): مطبوعات و نشریات حق ندارند آگهی یا مطالبی علیه نامزدهای انتخاباتی درج نمایند. و یا مطالبی بنویسند که دال بر انصراف گروه یا اشخاصی از نامزدهای معین باشد در این صورت نامزدها حق دارند پاسخ خود را به نشریه مزبور بدهند و آن نشریه طبق قانون مطبوعات مکلف به چاپ فوری آن در مهلت مجاز تبلیغات می‌باشد.

تبصره (الحاقی ۸/۷/۸۵): مطبوعات و نشریات در انتشار هرگونه مطلب در خصوص نامزدها مکلفند به نحو اقدام نمایند که فرصت پاسخ‌گویی برای نامزد در مهلت مجاز تبلیغاتی فراهم باشد.

ماده ۶۵: انتشار اعلام نظر شخصیت‌ها (بدون ذکر عنوان مسئولیت آنان)، مجامع، احزاب و گروه‌های مجاز، در تأیید نامزد انتخاباتی باید مستند به مدرک کتبی و امضاء شده مربوط به تأیید و حمایت باشد. و در صورت درخواست هیأت اجرایی، نامزد انتخاباتی مکلف به ارایه این مستندات و مدارک باشد.

ماده ۶۶: هم‌زمان با آغاز کار ستاد تبلیغاتی انتخاباتی نامزدها، نشانی و محل ستاد و نام مسؤل کتباً و با امضای نامزد انتخاباتی مربوط، به آگاهی هیأت اجرایی حوزه انتخابیه برسد.

ماده ۶۷: هرگونه عکس و آثار تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی که در محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی وجود دارد باید قبل از اخذ رأی، توسط اعضای شعبه امحا شود.

فصل ششم - برنامه روز اخذ رأی و قرائت آرا و اعلام نتیجه اخذ رأی

ماده ۶۸ (اصلاحی ۸/۷/۱۳۸۵): اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی حداقل یک ساعت قبل از وقت مقرر در محل شعبه حاضر می‌شوند. ابتدا به استناد تبصره (۲) ذیل ماده (۴۰) قانون، نسبت به انتخاب هیأت رئیسه و منشی‌ها

اقدام مراتب را در صورت جلسه درج می نمایند، سپس صندوق اخذ رأی را در حضور نماینده بخشدار و ناظر بر انتخابات (در صورت حضور) باز می کنند و پس از حصول اطمینان از خالی بودن صندوق، آن را لفاف، با لاک و مهر (پلمپ) شعبه ثبت نام و اخذ رأی لاک و مهر (پلمپ) می نماید و پس از امضا و تأیید مراتب فوق در صورت جلسه، برنامه اخذ رأی و قرائت آرا را در (۶) مرحله: به شرح زیر انجام می دهد:

الف: مرحله مراجعه رأی دهندگان

ب: مرحله کنترل

ج: مرحله ثبت نام

د: مرحله اخذ رأی

ه: مرحله قرائت و شمارش آرا

و: مرحله تنظیم و تکمیل صورت جلسه

الف: مرحله مراجعه رأی دهندگان

۱ - اعضای شعبه باید ترتیبی اتخاذ نمایند که رأی دهندگان از یک سمت وارد محل شعبه شوند و پس از دادن رأی از سمت دیگر خارج شوند.

۲ - مأمورین انتظامی موظفند که طبق دستور نماینده بخشدار یا رئیس شعبه ثبت نام و اخذ رأی از ازدحام در داخل محوطه اخذ رأی ممانعت نمایند تا اخذ رأی در کمال آرامش انجام پذیرد.

۳ - رأی دهندگان با در دست داشتن عین شناسنامه خود در محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی حضور می یابند و به ترتیب به منظور ثبت نام و دادن رأی وارد محوطه اخذ رأی می شوند.

ب: مرحله کنترل

کنترل را در سه مرحله انجام می شود:

۱ - کنترل شناسنامه: رئیس شعبه یا هر یک از سه منشی شعبه ثبت نام و اخذ رأی با ملاحظه شناسنامه رأی دهنده موارد زیر را مورد توجه قرار می دهند.

الف: شناسنامه به مهر شعب دیگر ممهور نشده باشد.

ب: شناسنامه متعلق به شخص مراجعه کننده بوده و صاحب آن در روز اخذ رأی حداقل ۱۵ سال تمام سن داشته باشد.

۲ - رئیس شعبه و یا هر یک از سه منشی انگشت سبابه دست راست رأی دهنده را کنترل می نماید تا آلوده به رنگ جوهر استامپ، که نشان دادن رأی در شعبه دیگر است، نباشد.

در صورتی که مراجعه کننده دارای شناسنامه ای باشد که ممهور به مهر انتخابات در روز اخذ رأی است و دلالت بر دادن رأی در شعبه دیگری نماید و یا در انگشت سبابه او اثر جوهر استامپ شعبه اخذ رأی دیگری مشاهده شوند، از وی رأی گیری نخواهد شد.

۳ - کنترل شرط احراز توطن:

به استناد بند (۳) ماده (۲۵) قانون و تبصره ذیل آن، اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی به روش های مقتضی کنترل می نمایند که شخص رأی دهنده و یا افراد تحت تکفل وی (همسر و فرزندان) به حداقل یک سال متوالی متصل به زمان اخذ رأی در محل سکونت داشته باشد.

ج: مرحله ثبت نام:

۱ - پس از انجام مرحله کنترل و حصول اطمینان از اینکه شناسنامه متعلق به مراجعه‌کننده است و واجد رأی دادن می‌باشد، یک نفر از منشی‌ها نسبت به ثبت مشخصات وی بر اساس مندرجات شناسنامه بر روی برگ تعرفه، آن را با قید تاریخ با مهر انتخابات ممه‌ور و امضاء می‌نماید.

۲ - متصدی ثبت نام، شناسنامه رأی‌دهنده را نیز به مهر انتخابات ممه‌ور و به وی تحویل می‌نماید.
د: مرحله اخذ رأی:

۱ - پس از ثبت نام از رأی‌دهنده، متصدی ثبت نام برگ رأی را بعد از ممه‌ور نمودن به مهر انتخابات از محل نقطه‌چین از تعرفه انتخاباتی جدا می‌کند و به رأی‌دهنده تسلیم می‌نماید تا رأی‌دهنده اسم نامزد یا نامزدهای موردنظر خود را حداکثر به تعداد اعضای اصلی شورا بر روی آن بنویسد، تا کند، داخل صندوق بیاندازد و از در خروجی شعبه خارج شود.

بدیهی است تعرفه‌های انتخاباتی در محل شعبه باقی می‌ماند و باید در نگهداری و حفاظت آنان دقت و مراقبت کامل به عمل آید.

۲ - نماینده بخشدار و اعضای ثبت نام و اخذ رأی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که رأی نویسی مخفی باشد و به صورت کاملاً آزاد و بدون اعمال نفوذ شخص دیگری انجام پذیرد و هیچ یک از اعضای شعبه و نماینده بخشدار و مأمورین انتظامی و نماینده هیأت نظارت و اصولاً افرادی که به هر شکلی در شعبه وظیفه‌ای برعهده‌دارند حق نوشتن رأی را برای اشخاص ندارند.

در صورتی که برای نوشتن رأی نیاز به دیگری باشد، رأی‌دهنده باید از وجود افراد خارج از شعبه که مورد اعتماد وی است، استفاده نماید و اعضای شعبه کنترل کنند تا عمل خلاف قانون انجام نگیرد.

۳ - نماینده هیأت نظارت حق دخالت در امور اجرایی در انتخابات را ندارد و در صورت مشاهده ارتکاب به تخلف مندرج در ماده (۶۷) قانون موظف است مراتب را به اعضای شعبه و نماینده بخشدار تذکر دهد و آنان ضمن بررسی موضوع باید فرد یا افراد خاطی را توسط مأموران انتظامی حاضر در شعبه جلب و مراتب را صورتجلسه نمایند و همراه خاطی تحویل مقامات قضایی دهند.

هـ: مرحله قرائت و شمارش آرا

اعضای شعبه پس از انقضای مهلت اخذ رأی در صورت حصول اینکه تمام مراجعه‌کنندگان رأی خود را در صندوق‌های رأی انداخته‌اند و دیگر کسی برای دادن رأی در محل شعبه حضور ندارد، بلافاصله پس از شمارش تعرفه‌ها و ثبت تعداد آن‌ها در صورتجلسه با حضور نماینده بخشدار و نماینده هیأت نظارت، شمارش و قرائت آرا را به ترتیب زیر آغاز نماید.

۱ - ابتدا رئیس یا نائب رئیس شعبه اخذ رأی با همکاری یکی از منشی‌ها لاک و مهر (پلمپ) صندوق اخذ رأی را باز و تعداد برگه‌های داخل صندوق را بدون اینکه قرائت شود شمارش می‌کند و پس از تطبیق تعداد آن‌ها با تعداد برگه‌های تعرفه به یکی از دو حالت زیر عمل می‌نماید:

الف: چنانچه تعداد اوراق رأی داخل صندوق بیشتر از تعداد تعرفه‌ها باشد بر اساس بند (ج) ماده (۲۰) قانون، به تعداد اضافی ابتدا از اوراق غیر چاپی و متفرقه و سپس از مجموع برگه‌های رأی، بدون اینکه خوانده شود بر می‌دارند و جمله ((باطل شده)) را در پشت آن قید و تعداد آن را در صورتجلسه اخذ رأی نیز درج و در پایان ضمیمه صورتجلسه می‌نمایند.

د: در صورتی که تعداد اوراق رأی داخل صندوق مساوی یا کمتر از تعداد تعرفه‌ها باشد اقدام خاصی صورت نمی‌گیرد و فقط مراتب در صورتجلسه درج می‌شود.

۲ - پس از اینکه شمارش آرا به ترتیب یاد شده انجام شد، قرائت آرا با رعایت مواد (۲۲، ۲۱، ۲۰، ۱۹ و ۲۳) قانون و بندها و تبصره‌های ذیل آن‌ها انجام خواهد شد.

و: مرحله تنظیم و تکمیل صورت جلسه

پس از خاتمه شمارش و قرائت آراء، صورت جلسه اخذ رأی شعبه در پنج نسخه تنظیم و سپس تعداد رأی هر یک از نامزدها در صورت جلسه قید می شود پس از انجام این کار صورت جلسه به امضای نماینده بخشدار و اعضای شعبه اخذ رأی و نماینده هیأت نظارت می رسد و بلافاصله کلیه اوراق و مدارک انتخاباتی و یک نسخه از صورت جلسه تنظیمی داخل صندوق رأی قرار داده می شود و پس از لاک و مهر (پلمپ) شدن صندوق یا صندوقها، اعضای شعبه اخذ رأی به اتفاق نماینده بخشدار و به همراه نماینده هیأت نظارت و مأمورین محافظ صندوق، صندوق یا صندوق های رأی را همراه با یک نسخه از صورت جلسه نتایج آرای شعبه و سایر مدارک رسماً تحویل هیأت اجرایی می دهند. از سه نسخه باقیمانده صورت جلسه نتایج آراء، یک نسخه تحویل نماینده هیأت نظارت، یک نسخه تحویل نماینده بخشدار و یک نسخه نیز تحویل رئیس شعبه می شود. اگر در روز اخذ رأی مسایل و مشکلاتی پدید آید باید در قسمت انتهای صورت جلسه نوشته شود و به امضای اعضای شعبه، نماینده بخشدار و نماینده هیأت نظارت بخش برسد.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۸۵/۷/۸): چنانچه صندوق اخذ رأی به گونه ای ساخته شده باشد که نیازی به لفاف نداشته باشد پس از بستن آن فقط محل یا محل های تعیین شده بر روی صندوق در مراحل مختلف اخذ رأی با مهر انتخابات و لاک و مهر (پلمپ) خواهد شد.

تبصره ۲ (الحاقی ۸۵/۷/۸): در اجرای ماده (۶۶) قانون در صورت اعزام بازرس یا بازرسان ثابت وزارت کشور به شعب ثبت نام و اخذ رأی آنان موظفند در کلیه مراحل برنامه روز اخذ رأی و قرائت و شمارش آراء و اعلام نتایج و ترتیب صورت جلسه حضور یافته و تمامی نسخه های صورت جلسه شعبه را امضاء کنند.

ماده ۶۹: هیأت اجرایی پس از دریافت صندوق یا صندوق های محتوی آراء و مدارک و صورت جلسات شعب ثبت نام و اخذ رأی حوزه انتخابیه در حضور اعضای هیأت نظارت بخش نسبت به تنظیم صورت جلسه نتیجه اخذ رأی در حوزه انتخابیه اقدام می نماید و یک نسخه از صورت جلسه را برای انتشار آگهی نتیجه انتخابات به بخشدار تحویل می دهد.

ماده ۷۰: بخشدار موظف است بلافاصله پس از دریافت صورت جلسه نتیجه اخذ رأی از هیأت اجرایی بخش نسبت به تنظیم آگهی نتیجه انتخابات و انتشار آن در حوزه انتخابیه اقدام نماید.